

Museum van Bommel van Dam presenteert

Seeing Sounds:

over muziek en vrijheid

4 juli tot en met 22 november 2026

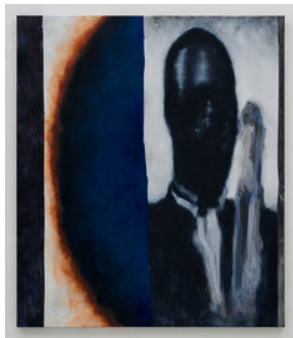

Raafat Ballan
Tuesday Folk, 2020
Olieverf op papier, 20 x 15 cm
Bruikleen Leni Hordijk

Sedje Hémon
Modèle bizarre avec des triangles, 1988
Acryl op doek, 55 x 98 cm
Sedje Hémon Stichting
Fotografie: Wet Plate Collodion; Hans Wijninga

Met de tentoonstelling *Seeing Sounds* presenteert museum van Bommel van Dam het werk van vier kunstenaars van verschillende generaties voor wie muziek onlosmakelijk verbonden is met vrijheid - persoonlijk, politiek en artistiek. Sedje Hémon, Sam Middleton, Dion Rosina en Raafat Ballan laten zien dat muziek niet alleen een onderwerp kan zijn, maar ook een methode en vorm van verzet. In hun werk verweven zij muzikale elementen als compositie, improvisatie, sampling en samenspel om vrijheid, identiteit en verbinding te verbeelden.

Dion Rosina
Untitled, 2023
Olieverf op linnen, 120 x 140 cm
Collectie AkzoNobel Art Foundation
Fotografie: Jonathan de Waart
c/o Pictoright Amsterdam 2026

Sam Middleton
Family Orchestra, 1966
Collage op papier, 95 x 125 cm
Collectie museum van Bommel van Dam

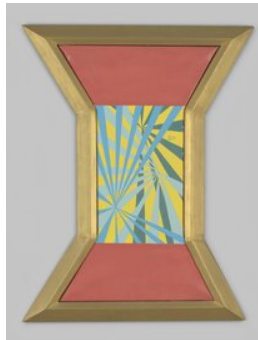
Een dialoog tussen generaties over kunst, muziek en vrijheid

Hoewel Hémon, Middleton, Rosina en Ballan uit verschillende generaties en culturen komen, delen zij dezelfde overtuiging: dat in muziek zowel inspiratie als een methode kan worden gevonden die sociale, politieke en artistieke grenzen kan doorbreken. *Seeing Sounds* brengt hun variaties op dit thema nu samen in één tentoonstelling, die de rol van muziek in de vier oeuvres voelbaar maakt en interessante overeenkomsten toont. Het werk van de vier kunstenaars laat zo zien hoe muziek - van jazz tot hiphop - een visuele taal wordt die vrijheid tastbaar maakt.

Zo ontwikkelde Sedje Hémon (1923-2011), die na terugkeer uit concentratiekampen fysiek niet meer in staat was viool te spelen, een unieke methode om abstracte kunst ook als muziekstuk uit te voeren. Haar schilderij-composities zijn een onderbelicht hoofdstuk in de Nederlandse kunstgeschiedenis. Generatiegenoot Sam Middleton (1927-2015), opgegroeid in de New Yorkse wijk Harlem en later werkzaam in Nederland, vertaalde de ritmes en improvisaties van de jazz in collages en schilderijen. In zijn werk zijn de Afro-Amerikaanse cultuur en de strijd voor burgerrechten voelbaar. Decennia later put Dion Rosina (1991) op vergelijkbare wijze uit de samplecultuur van de hiphop: hij hergebruikt bestaande beelden om ruimte te maken voor lang genegeerde verhalen en gemeenschappen. In de schilderijen van Raafat Ballan (1990) spelen muzikanten een cruciale rol. Voor hem is muziek een sociale praktijk - iets wat mensen samenbrengt en ruimte schept voor zinging en verbondenheid.

Kijken met ogen én oren

Seeing Sounds nodigt bezoekers uit om het werk van Hémon, Middleton, Rosina en Ballan ook in dialoog met geluid te ervaren. Vier luisterstations met zorgvuldig geselecteerde vinylplaten maken de muzikale werelden van de kunstenaars hoorbaar. Bezoekers kunnen zelf bladeren, kiezen, luisteren en ontdekken hoe muziek hun blik op de kunstwerken verandert. Uniek is dat verschillende schilderijen van Sedje Hémon daadwerkelijk als muziekstuk zijn uitgevoerd. Een aantal is te horen in uitvoeringen die speciaal voor de tentoonstelling zijn geselecteerd. Zo kan een breed publiek zich inleven in Hémons visie dat abstracte schilderkunst en muziek dezelfde taal spreken.

Sedje Hémon
Flanquant en Haut et en bas, april 1996
Acryl op doek, 86,5 x 69,5 cm
Sedje Hémon Stichting (No. 267)
Fotografie: Wet Plate Collodion, Hans Wijninga

Publieksprogramma: luisteren, maken, ervaren

Het publieksprogramma van *Seeing Sounds* richt zich op kinderen, jongeren en volwassenen en verkent de verwevenheid van klank, beeld, identiteit en vrijheid. Naast de luisterstations maken workshops, gesprekken, performances en educatieve projecten deze tentoonstelling tot een multisensorische ervaring. Onderdeel van het publieksprogramma is ook een samenwerking met Muziekgebouw aan 't IJ voor cultuurfestival Zomerparkfeest. In dit participatieprogramma vertalen festivalbezoekers kunstwerken naar geluid met de unieke instrumenten van SoundLAB: van DJ-tools tot bijzondere instrumenten uit verschillende culturen.

Sedje Hémon
Folâtre, juli 1950/60
Acryl op doek, 131,5 x 72 cm
Sedje Hémon Stichting (No. 177)
Fotografie: Wet Plate Collodion, Hans Wijninga

Raafat Ballan
Full moon party, 2020
Olieverf op papier, 24,5 x 18,5 cm
Bruikleen Martin Ashton

Talentontwikkeling: een immersieve geluidsinstallatie

Nieuwe Helden Next Level (NHNL) is een community voor jongeren en jonge makers in Limburg die hun talent ontwikkelen binnen hiphopcultuur. NHNL ontwikkelt in samenwerking met het museum een nieuwe geluidsinstallatie die voortbouwt op de thema's van de tentoonstelling. Deze installatie vertaalt *Seeing Sounds* in een ruimtelijke luisterervaring waarin bezoekers zelf onderdeel worden van een collectieve compositie. De ontwikkeling van deze geluidsinstallatie vindt in de loop van de tentoonstelling plaats en is vanaf september in het museum te ervaren. De samenwerking verbindt de tentoonstelling met hedendaagse makers die op het snijvlak van kunst, geluid en maatschappelijke verbeelding werken.

Dion Rosina
The Rat Race, 2023
Olieverf en acryl op linnen, 30 × 40 cm
Collectie Roy Vinke
Fotografie: Jonathan de Waart
c/o Pictoright Amsterdam 2026

Over de kunstenaars

Sedje Hémon - schilderijen die klinken zoals ze eruitzien

De Joods-Nederlandse schilder en componist Sedje Hémon (geboren Sedje Frank, 1923-2011) was opgeleid als violist en beschouwde muziek als haar diepste roeping. Tijdens de Tweede Wereldoorlog raakte zij betrokken bij het verzet, en werd verraden. Ze overleefde de oorlog doordat ze in Auschwitz in het door SS-ers opgerichte kamporkest moest spelen. De fysieke gevolgen van haar gevangenschap maakten het haar na de oorlog onmogelijk nog viool te spelen. Hémon vond echter een nieuwe manier om haar muzikaliteit uit te drukken - niet via het instrument, maar via het schilderij. De abstracte werken die zij ontwikkelde zijn opgebouwd uit nauwkeurig berekende composities van lijnen, vlakken en kleuren die gelezen en uitgevoerd kunnen worden als muziekstukken. Haar oeuvre vormt een zeldzaam voorbeeld van een volledig uitgewerkt systeem, door Hémon 'integratiemethode' genoemd, waarin beeldende kunst en muziek samenvallen. Het werk van Hémon is de laatste jaren herontdekt, maar verdient een steviger plaats in de canon. De tentoonstelling onderstreept dit door een uitgebreid overzicht van schilderijen en lino'sneden uit de jaren 50 en 60 te presenteren.

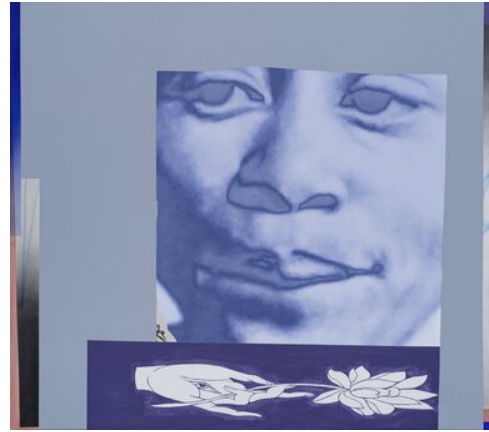

Sedje Hémon
Caprice, ongedateerd
Linosnede op papier, 49,5 x 64,6 cm
Sedje Hémon Stichting
Fotografie: Wet Plate Collodion, Hans Wijninga

Dion Rosina - samplen als methode

De Afro-Caribisch-Nederlandse schilder Dion Rosina (1991) voelt zich aangetrokken tot vergeten verhalen, mythologieën en levens die buiten de officiële geschiedschrijving zijn gehouden. Daaruit selecteert hij beelden - van archiefstukken tot historische foto's - die hij bewerkt en combineert tot nieuwe composities.

De sleutel tot zijn werk is het concept van de sample, ontleend aan de hiphop. Een producer neemt een fragment uit een bestaand nummer en verwerkt dat in een nieuwe productie. Zo ontstaat een gesprek tussen verschillende tradities en generaties. Rosina past deze methode toe op beelden. Door bestaande beelden toe te voegen en in een nieuwe context te plaatsen, neemt hij een vertelruimte in die lang aan genegeerde gemeenschappen werd onzegd. Zijn werk, waarmee hij de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst 2026 won, sluit aan bij actuele discussies over erfgoed, representatie en macht.

Dion Rosina
Regeneration, 2024
Acryl en olieverf op katoen, 165 x 185 cm
Collectie AkzoNobel Art Foundation
Fotografie: Jonathan de Waart
c/o Pictoright Amsterdam 2026

Sam Middleton - jazz als beeldtaal

Sam Middleton (1927-2015), van wie museum van Bommel van Dam dankzij een recente schenking de grootste collectie werken in Nederland bezit, bracht de energie van de Afro-Amerikaanse wijk Harlem mee naar Europa. In zijn collages combineerde hij gevonden materialen - van concertprogramma's tot muziekpartituren - tot composities die de spontaniteit en het ritme van de jazz nabootsen. Met deze 'geïmproviseerde solo's' verbeeldde de kunstenaar wat jazz voor hem betekende: een taal van beweging, dialoog en culturele uitwisseling. Zijn werk is een uitdrukking van de vrijheid die hij in zijn geboorteland had moeten bevechten.

De laatste jaren neemt de internationale waardering voor Middletons schilderijen en collages weer toe, zoals blijkt uit aankopen en presentaties door onder meer Centre Pompidou en het Stedelijk Museum. *Seeing Sounds* is de volgende stap in deze ontwikkeling.

Sam Middleton
Zonder titel, 1996
Collage, 101,5 x 127,5 cm
Collectie museum van Bommel van Dam

Raafat Ballan - samenspel

De krachtige, figuratieve schilderijen van de Syrisch-Nederlandse Raafat Ballan (1990) zijn geworteld in zijn eigen ervaringen met migratie en in de vraag welke rol cultuur speelt als de wereld om je heen ingrijpend verandert. Muziek is hierin van groot belang. Zijn figuren - zingend, spelend of juist in de stilte zonder instrument verbeeld - tonen de menselijke behoefte aan ritme, gemeenschap en betekenis. Muziek is voor Ballan niet alleen een persoonlijke uiting, maar een sociale praktijk - iets wat mensen samenbrengt en ruimte schept voor zingeving en verbondenheid.

Het samenspel van muzikanten is een vorm van collectiviteit waarnaar hij als kunstenaar verlangt. Ballans schilderijen zijn dan ook te lezen als pleidooi voor het atelier als een plaats van samenwerking in plaats van eenzame afzondering.

Raafat Ballan
Sound and Stillness, 2023
Olieverf op doek, 160 x 125 cm
Bruikleen Galerie SANAA en Raafat Ballan

Sam Middleton
Portrait composer Coleridge Petkinson, 1965
Collage, 73,5 x 87 cm
Collectie museum van Bommel van Dam

Raafat Ballan en Sjaak Kooij
Zonder titel, 2024-2026
Olieverf op doek
Bruikleen Raafat Ballan en Sjaak Kooij

Seeing Sounds wordt mogelijk gemaakt met steun van gemeente Venlo, Provincie Limburg, het Mondriaan Fonds en Fonds 21.

Over [museum van Bommel van Dam](#)

Museum van Bommel van Dam, gevestigd in het prachtig gerenoveerde voormalige hoofdpstkantoor aan de Keulsepoort in Venlo, is hét museum voor moderne en hedendaagse kunst in Noord-Limburg. Aan de basis van de collectie staat de kunstverzameling van Maarten en Reina van Bommel-van Dam. Het museum heeft een brede collectie naoorlogse en hedendaagse kunst en presenteert een vitaal programma van tentoonstellingen en publieksprogramma's.

[museum van Bommel van Dam](#)

Keulsepoort 1 | 5911 BX | Venlo

van 4 juli tot en met 22 november 2026

Openingstijden: dinsdag tot en met zondag: 11.00 - 17.00 uur

tickets via: www.vanbommelvandam.nl

www.vanbommelvandam.nl

--
Niet voor publicatie: neem voor meer informatie, interviewverzoeken en rechtenvrij beeld contact op met Coebergh Communicatie & PR, Arabella Coebergh, Leidsegracht 38-40, 1016 CM Amsterdam, T +316 24276460 en E arabella@coebergh.nl
N.B.
Onze informatie NIET meer ontvangen? Klik dan [hier](#).